

perstekst architectuur 01/07/2020

**Bij de herbestemming van de Silo's en Molens van Orshoven in Leuven
bouwt POLO Architects circulair.**
circulaire reconversie van historisch erfgoed tot maakleerplek

De Vaartkom is binnenkort een pilootproject rijker; de bekende Silo's en de aangrenzende Molens Van Orshoven worden tijdelijke ingericht als maakleerplek. Het experimentele stadsproject zet in op creativiteit, innovatie en samenwerking tussen verschillende sectoren. POLO Architects' circulaire visie op de reconversie won de ontwerpwedstrijd. De nadruk ligt niet alleen op duurzame materialen en technieken maar ook op flexibiliteit en demonteerbaarheid. Hoe zorg je ervoor dat een gebouw moeiteloos een tweede leven krijgt?

POLO ARCHITECTS BOUWT CIRCULAIR

circulaire economie

In onze huidige wegwerpeconomie importeren we grondstoffen op grote schaal en dumpen hen na gebruik als afval. Het bewustzijn groeit dat dit lineair systeem een eindig verhaal is. De circulaire economie buigt de lineaire logica om tot een gesloten systeem, waarbij verdere uitputting van grondstoffen en groeiende afvalbergen tot het verleden behoren. Centraal staat hierbij het sluiten van kringlopen. Hergroeibare grondstoffen en hergebruik spelen daarbij een belangrijke rol. De uitdagingen van de toekomst – de omschakeling van een lineair naar een cyclisch model – vragen om vernuftige, vernieuwende ruimtelijke oplossingen: zowel op het vlak van organisatie, materieel (fysiek) als immaterieel (programma, processen, beheer). Het is een bittere, maar uitdagende noodzaak.

Door veranderingsgericht te ontwerpen, anticipeert POLO Architects. De kosten en de milieu-impact van transformaties worden zo laag mogelijk gehouden. Gebouwen worden niet langer als een statische eindhalte gezien van materialen maar als een materialendatabank. Materialen met een lange levensduur worden tijdelijk ingebracht om later te recupereren om een volgend leven te kunnen geven in een ander gebouw.

Door circulair te bouwen worden alle materialen in omloop gehouden. Ofwel in een natuurlijke cyclus van verteren en heropname, ofwel in een technische cyclus van hergebruik en recyclage. Toekomstgerichte, transformeerbare en dus circulaire gebouwen worden de norm. Niet enkel de grondstofkringlopen worden gesloten, hetzelfde geldt ook voor energie, water, ...

taak van de architect

De architect heeft de expertise om de eisen en de wensen van de opdrachtgever te vertalen in een ontwerp en uiteindelijk in een fysiek gebouw. Binnen circulair bouwen wordt het algemeen belang ook naar voor geschoven, waardoor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de architect vergroot. Een architect met aandacht voor circulair bouwen, ontwerpt niet enkel in functie van het op korte termijn gevraagde gebruik, maar denkt evenzeer na over aanpasbaarheid in functie van toekomstig gebruik en materialiteit.

Sinds 2017 vergaart POLO Architects / Groep van Roey expertise op het vlak van duurzaam bouwen door actief deel te nemen aan toegepast onderzoek samen met gerenommeerde kennisinstellingen als de Transform groep van de VUB, het VITO en het WTCB.

Het is de taak van architecten, bouwbedrijven, bouwmaterialproducenten, lokale en regionale overheden, private bouwheren, onderzoekers en andere organisaties om hun krachten te bundelen en in de toekomst circulair bouwen tot dagelijkse realiteit te maken.

HERBESTEMMING VAN DE SILO'S EN MOLENS VAN ORSHOVEN IN LEUVEN

sociaal-culturele hub

De Leuvense Vaartkom, de oude industriële site rond de Vaart, groeit uit tot een stijlvolle, levendige en groene stadswijk boordevol creativiteit en sociale interactie. Vorig jaar sloten Stad Leuven en stadsontwikkelaar Ertzberg een samenwerkingsovereenkomst af om, tot eind 2022, een tijdelijke functie onder te brengen op de gelijkvloerse verdieping van de indrukwekkende silo's aan de Vaartkom. Samen met een deel van de aangrenzende Molens van Orshoven worden die tijdelijk ingericht tot maakleerplek.

maakleerplek is in eerste instantie een experiment. Binnen de periode van het tijdelijke gebruik wordt er met de stad, de buurt en educatieve, culturele en economische partners ontdekt hoe verrassende samenwerkingen en projecten kunnen ontstaan op de indrukwekkende plek. Het wordt een open werkplaats waar scholen, bedrijven, (creatieve) organisaties en Leuvenaars elkaar ontmoeten, ruimte en materiaal delen, dingen maken en leren van elkaar.

Met deze ontwikkeling verwerft nu ook een sociaal-culturele hub een plaats in het nieuwe stadsdeel. Het bouwteam van POLO Architects, aannemer Vanhout.pro van de groep Van Roey en technische expert Groep Infrabo zijn aan de slag met de tijdelijke, circulaire inrichting. Soreal, expert in duurzaamheid & circulariteit, adviseerde het team in wedstrijd fase. De plek opent haar deuren in februari het voorjaar van 2021.

veranderingsgericht ontwerp

Een tijdelijke bewoonbaarheid van de gebouwen wordt op een circulaire en participatieve manier gerealiseerd. De kosten en de milieu-impact van transformaties worden zo laag mogelijk gehouden. Rekening houdende met een logische faseerbaarheid, circulaire bouwmethoden, budget en beperkingen om bestaande erfgoedstructuren aan te passen, worden architectonische ingrepen voorgesteld die de externe en interne leesbaarheid van het project zichtbaar maken. Een circulaire gevel die tot serre kan worden omgebouwd, geacclimatiseerde containers in de silo's en een modulaire stelling die de ingang zal markeren zijn enkele duurzame interventies die concrete invullingen mogelijk maken voor uiteenlopende gebruikers. Deze ingrepen maken de silo's en molens tot een laagdrempelige en toe-eigenbare publieke ruimte.

De flexibiliteit van de ruimtes staat centraal in het ontwerp. Het project moet plaats bieden voor break-outs, lessen, ateliers, workshops, vergaderingen, co-werkplekken,.... Deze functies moeten kunnen wijzigen naargelang de noden van het moment. Toekomstgerichte, transformeerbare en dus circulaire gebouwen worden de norm. Het ontwerp van POLO Architects staat niet alleen in functie van het op korte termijn gevraagde gebruik, maar denkt evenzeer na over aanpasbaarheid in functie van toekomstig gebruik. Het moet ook mogelijk zijn de molens te herprogrammeren nadat de ruimte onder de silo's niet meer ter beschikking is.

De tijdelijke reconversie van de Silo's en Molens van Orshoven is een sociaal-ruimtelijk experiment. Het project opgezet naar een duurzaam, cyclisch model is een 'overgangstoestand' richting definitieve herprogrammering van waardevol erfgoed.

SILO'S EN MOLENS VAN ORSHOVEN | ligging: Stapelhuisstraat, Leuven
programma: circulaire reconversie van historisch erfgoed tot maakleerplek
opdrachtgever: Stad Leuven | partners: Vanhout.pro (Van Roey) en Groep Infrabo

over POLO Architects

Het duo Mauro Poponcini & Patrick Lootens is uitgegroeid tot een architectenbureau met meer dan 100 medewerkers die werken vanuit ateliers in Antwerpen en Brussel aan opdrachten in heel België en daarbuiten.

Een bureau voor stedenbouw, architectuur & interieur met veel kennis, bouw-kunde en ervaring maar vooral een prachtig collectief van multidisciplinaire medewerkers waar ontwerpkracht, creativiteit en reflectie de boventoon voeren.

POLO Architects is een amalgaam: een creatief vat vol tegenstrijdigheden, waarin zowel grote projecten (commercieel, privaat, publiek) een plaats hebben alsook de (kleine) uitzonderingen.

Graag bewijst POLO Architects zich: opnieuw, samen, anders. Het vooruitzicht is prikkelend.

perscontact

An De Dycker
PR & communication coordinator
add@polo-architects.be

Tavernierkaai 2 bus 28
B 2000 Antwerpen
+32 (0)3 225 18 84